**C U R T E A  D E  A P E L  B Ă L Ţ I**

Dosarul nr.21rji-1379/2024 Judecătoria Edineț sediul Briceni

Judecător: Aurelia Andronache

**D E C I Z I E**

**În numele Legii**

**24 decembrie 2024**

**mun. Bălți**

**Colegiul penal al Curții de apel Bălți**

În componența:

Președintele de ședințe: Ghenadie Liulca

Judecătorii: Oxana Mironov și Ecaterina Arseni

a judecat în ordine de recurs, recursul condamnatului Buga Vadim împotriva încheierii Judecătoriei Edineț sediul Briceni din 24 iulie 2024, privind respingerea cererii condamnatului Buga Vadim privind posibilitatea înlocuirii părții neexecutate din pedeapsa închisorii cu una mai blândă, în temeiul art. 92 Cod penal, liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen, în temeiul art. 91 Cod penal, și aplicarea Legii nr. 243 din 24.12.2021 cu privire amnistiei;

Pentru a se expune pe marginea recursului declarat, Colegiul penal,-

**C O N S T A T Ă:**

La 22 aprilie 2024, în cadrul Judecătoriei Edineț sediul Briceni a fost înregistrată cererea condamnatului Buga Vadim privind posibilitatea înlocuirii părții neexecutate din pedeapsa închisorii cu una mai blândă, în temeiul art. 92 Cod penal, sau liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen, în temeiul art. 91 Cod penal. În susținerea demersului condamnatul a indicat că, nu este de acord cu hotărârea Comisiei penitenciarului, prin care s-a refuzat în înaintarea demersului în instanța de judecată privind aplicarea art. 92 Cod penal și art. 91 Cod penal, deoarece persistă factori criminogeni. Pe parcursul executării pedepsei regimul de detenție nu a încălcat, programul individual a executat, se caracterizează pozitiv, este încadrat în câmpul muncii neremunerate. Totodată, consideră că hotărârea Comisiei P-2 Lipcani este una dubioasă, deoarece se indică că condamnatul a stat ferma la calea corectării, se caracterizează pozitiv și se respinge în cererea. Mai mult, în privința sa urmează a fi aplicată și Legea privind amnistia.

Condamnatul Buga Vadim solicită: 1) înlocuirea părții neexecutate din pedeapsa închisorii cu una mai blândă, în temeiul art. 92 Cod penal; 2) liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen, în temeiul art. 91 Cod penal; 3) aplicarea Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia.

Prin încheierea Judecătoriei Edineț sediul Briceni din 24 iulie 2024, s-a respins cererea condamnatului Buga Vadim privind posibilitatea înlocuirii părții neexecutate din pedeapsa închisorii cu una mai blândă, în temeiul art. 92 Cod penal, liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen, în temeiul art. 91 Cod penal, și aplicarea Legii nr. 243 din 24.12.2021 cu privire amnistia, urmează a fi respinsă, după cum urmează:

1) privind aplicarea Legii nr. 243 din 24.12.2021 cu privire amnistia ca fiind inadmisibilă, cu explicarea dreptului de a se adresa la Comisa specială din cadrul P-2 Lipcani cererea privind aplicarea amnistie, iar în cazul de refuz să se adreseze cu cererea în instanța de judecată;

2) privind liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen, în temeiul art. 91 Cod penal, ca fiind neîntemeiată, deoarece nu a fost achitat prejudiciul cauzat prin infracțiune;

3) privind posibilitatea înlocuirii părții neexecutate din pedeapsa închisorii cu una mai blândă, în temeiul art. 92 Cod penal, ca fiind neîntemeiată.

La data de 05 august 2024, încheierea judiciară a fost atacată cu recurs în ordinea art. art. 439 și 472 Cod de pr.penală, de către condamnatul Buga Vadim, prin care a solicitat admiterea cererii de recurs, casarea soluției primei instanței, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care cererea să fie admisă integral, în condițiile în care are nevoie de a fi plasat în libertate fiindcă mama sa este foarte bolnavă.

Susține deținutul că, nu este de acord cu soluția instanței de fond în condițiile în care este eronată concluzia trecută în revistă privind neachitarea pagubei materiale părților vătămate ***** și Miguș Anna în comiterea infracțiunii prevăzută de art. 186 alin. (2) Cod penal, or potrivit cauzei sale în cadrul titlului executoriu emis în sarcina sa nu are aceste obligațiuni, pe când părții vătămate Lazarencu Inna pe art. 188 alin. (2) Cod penal, a achitat deja prejudiciul cauzat.

La 04 octombrie 2024, prezenta cauză a fost repartizată aleatoriu judecătorului Viorel Pușcaș (judecător raportor) ce face parte din completul de judecători, Ghenadie Liulca (președintele completului) și Oleg Moraru (judecător).

La 07 octombrie 2024, prin încheierea Curții de Apel Bălți, prin prisma art. 447 alin. (1) Cod de pr. penală, s-a comunicat participanților la proces că, recursul se judecă fără prezenţa părţilor la proces, tot odată în vederea examinării cauzei sub toate aspectele procedurale, prin esența art. 447 alin. (2) Cod de pr. penală, sa comunicat subiecților vizați în speță posibilitatea de a depune referință asupra recursului formulat împotriva încheierii Judecătoriei Edineț sediul Briceni din 24 iulie 2024.

Prin încheierea Președintelui Curți de Apel Bălți din 17 decembrie 2024, s-a dispus redistribuirea prin intermediul PIGD, cu respectarea principiului distribuirii aleatorii, recursul declarat de condamnatul Buga Vadim, unui alt complet de judecată din cadrul Colegiului penal al Curții de Apel Bălți.

La 18 decembrie 2024, prezenta cauză a fost repartizată aleatoriu judecătorului Oxana Mironov ce face parte din completul de judecători, Ghenadie Liulca (președintele completului), și Ecaterina Arseni (judecător).

***Verificând argumentele recursului în raport cu materialele prezentate instanței și prevederile legii, Colegiul a ajuns la concluzia că recursul urmează a fi admis din alte motive decât cele invocate, cu casarea încheierii în cauză, rejudecată cauza cu adoptarea unei noi hotărâri, din următoarele considerente.***

Colegiul își întemeiază soluţia în baza prevederilor art. 449 alin. (1) pct. 2) lit. b) Cod de procedură penală, conform căruia, *Judecând recursul, instanţa adoptă una din următoarele decizii: admite recursul, casând hotărârea, parţial sau integral, şi ia una din următoarele soluţii: rejudecă cauza cu adoptarea unei noi hotărâri.*

*De drept*, soluția Colegiului se întemeiază pe dispozițiile art. 441 alin. (2) Cod de pr.penală, potrivit căror *instanţa de recurs examinează cauza în limitele temeiurilor prevăzute în art.444, însă ea este obligată ca, în afara temeiurilor invocate şi cererilor formulate de recurent, să examineze întreaga cauză sub toate aspectele, dar fără a agrava situaţia părţii în favoarea căreia s-a declarat recurs;,* temeiul de drept pentru recurs conform art. 444 alin. (1) pct.6) Cod de pr.penală, fiind cel prin care *hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.*

*În fapt,* Colegiul reține, interpretarea eronată de către instanța de fond a prevederilor legale și incidente speței la soluționarea actului de amnistie, prevederile art. 91 și art. 92 Cod penal, or soluțiile emise *nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.*

Aceasta pentru că, instanța de recurs la rejudecarea cauzei ținând cont de limitele exhastive a prevederilor art. 442 Cod de pr.penală, potrivit căruia, *instanţa de recurs, soluţionînd cauza, nu poate crea o situaţie mai gravă pentru persoana în favoarea căreia a fost declarat recurs,* găsește necesar de a trece o altă abordare juridică asupra circumstanțelor speței, or chestiunea dată vine în asigurarea bunei înfăpturii a justiției ce per se urmează a fi corectă și bine justificată standardului dincolo de orce dubiu.

În situația dictată, Colegiul penal conchide că, din materialele cauzei, prin sentința Judecătoriei Bălți din 30 mai 2017, Buga Vadim a fost condamnat în baza art. 186 alin. (2) lit. c), d), art. 190 alin. (2) lit. b), c), art. 188 alin. (2) lit. e) Cod penal, și prin prisma art. 84 alin. (1) CP fiindu-i stabilită pedeapsa cu închisoare pe un termen de 10 ani, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip închis. Termenul pedepsei s-a calculat din 30.03.2017, cu includerea în acest termen perioada deținerii în arest de la 18.09.2016 până la 30.05.2017. Totodată, de la Buga Vadim s-a încasat în beneficul părții vătămate Lazarencu Ina prejudiciul moral în sumă de 5000 lei (f.d. 23 - 24).

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 28 noiembrie 2018, sentința Judecătoriei Bălți din 30 mai 2017 a fost casată cu pronunțarea uni noi hotărâri, prin care Buga Vadim a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (2) lit. c), d), art. 190 alin. (2) lit. b), c), art. 188 alin. (2) lit. e) Cod penal, și prin prisma art. 84 alin. (1) CP fiindu-i stabilită pedeapsa cu închisoare pe un termen de 09 ani, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. Termenul pedepsei s-a calculat din 28.11.2018, cu includerea în acest termen perioada aflării în stare de arest de la 18.09.2016 pînă la 28.11.2018. În rest, s-au menținut dispozițiile instanței de fond (f.d. 25 - 26).

Prin sentința Judecătoriei Bălți din 11 octombrie 2017, Buga Vadim a fost condamnat în baza art. 186 alin. (2) lit. c), d) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa cu închisoare pe un termen de 02 ani, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. Termenul pedepsei s-a calculat din 11.10.2017, cu includerea în acest termen perioada rețineri și aflării în stare de arest de la 18.09.2015 până la 17.11.2015. Totodată, de la Buga Vadim s-a încasat în beneficul părții vătămate ***** prejudiciul material în sumă de 12,645,00 lei (f.d. 27 - 28).

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 01 martie 2018, sentința Judecătoriei Bălți din 11 octombrie 2017 a fost casată cu pronunțarea unei noi hotărîri prin care Buga Vadim a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (2) lit. c), d), art. 186 alin. (2) lit. c), d) Cod penal, și prin prisma art. 84 alin. (1) CP fiindu-i stabilită pedeapsa cu închisoare pe un termen de 03 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. S-a inclus în termenul pedepsei durata aflării sub arest de la 18.09.2015 până la 17.11.2015, și de la 11.10.2017 pînă la 01.03.2018. Totodată, de la Buga Vadim s-a încasat în beneficul părții vătămate ***** prejudiciul material în sumă de 43.180,00 lei. În rest, în latura acțiunii civile a lui ***** și în latura corpurilor delicte s-au menținut dispozițiile instanței de fond (f.d. 29).

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 18 iulie 2018 și 21 noiembrie 2018 s-a dispus inadmisibilitatea recursului ordinar împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 01 martie 2018, ca fiind neîntemeiat (f.d. 30 - 31).

Prin încheierea Judecătoriei Bălți, sediul central din 25 martie 2019, în conformitate cu art. 84 alin. (4) Cod penal, prin cumul parțial al pedepselor stabilite prin decizia Curții de Apel Bălți din 28.11.2018 și pedeapsa stabilită prin decizia Curții de Apel Bălți din 01.03.2018 în

privința lui Buga Vadim, cu stabilirea pedepsei definitive cu închisoare pe un termen de 10 ani, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. Termenul executării pedepsei s-a calculat din 25.03.2019, cu includerea în acest termen de perioada aflării în stare de arest de la 18.09.2015 până la 17.11.2015, de la 18.09.2016 până la 30.05.2017, și perioada executării pedepsei de la 30.05.201 până la 25.03.2019 (f.d. 32).

Prin urmare, ținând cont de limitele cerințelor formulate în cadrul cererii depuse de condamnatul Buga Vadim instanța de recurs se va expune în mod consecutiv mai întâi de toate chestiunii ce ține de aplicare actului de amnistie.

În susținerea soluției adoptate Colegiul penal reține că, potrivit art.469 alin. (1) pct.15) Cod procedură penală, la executarea pedepsei, instanța de judecată soluționează chestiunile cu privire la liberarea de pedeapsă în temeiul actului amnistiei sau stingerea executării pedepsei (art.295 din Codul de executare).

Art. 470 alin. (1) Cod de procedură penală prevede că, chestiunile privind executarea hotărîrilor prevăzute la art. 469 alin. (1) pct.1)-4), 6)-16), 171) şi 18) se soluţionează de către instanţa de judecată din raza de activitate a organului sau a instituţiei care execută pedeapsa.

Potrivit prevederilor art. 107 alin. (1) Cod penal, amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei.

Conform art. 272 alin. (1), (2) din Codul de executare, în cazul amnistiei, în temeiul art.107 din Codul penal, care liberează condamnatul de executarea în continuare a pedepsei, fie reduce pedeapsa sau o comută, instituţiile şi organele care asigură executarea categoriei respective de pedeapsă examinează aplicabilitatea actului de clemenţă fiecărui condamnat şi, după caz, cu acordul condamnatului, înaintează un demers instanţei de judecată competente conform art. 470 din Codul de procedură penală. La demers se anexează dosarul personal al condamnatului, dovezile motivelor de fapt şi de drept invocate. Demersul se judecă în condiţiile Codului de procedură penală. Condamnatul este în drept să înainteze personal un demers instanţei de judecată pentru examinarea posibilităţii aplicării actului de amnistie. În acest caz, instituţiile sau organele care asigură executarea categoriei respective de pedeapsă remit instanţei de judecată dosarul personal al condamnatului.

În continuare Colegiul penal statuează că, potrivit art. 1 alin. (1) din Legea nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, prezenta lege se aplică condiționat şi exclusiv persoanelor bănuite, învinuite şi inculpate, precum şi persoanelor condamnate, ***care sunt caracterizate pozitiv pe parcursul executării pedepsei***, al perioadei de probațiune sau al termenului de probă ***şi sunt evaluate psihologic ca prezentând risc de recidivă mediu sau redus***, dacă persoanele respective cad sub incidența prevederilor art.2–5, 7, 8.

Aliniatul (2) al aceluiași articol stipulează că, ***aplicarea amnistiei faţă de persoanele condamnate se decide de comisiile speciale privind aplicarea amnistiei în privința persoanelor condamnate*** (în continuare – comisii speciale), instituite, în acest sens, în cadrul fiecărei instituții care pune în executare pedeapsa, din reprezentanți ai Administrației Naționale a Penitenciarelor şi ai Inspectoratului Național de Probațiune. Comisiile speciale se instituie prin ordinul ministrului justiției şi activează în baza unui regulament-cadru aprobat prin ordinul ministrului justiției.

Conform alin. (3) al aceluiași articol, în temeiul deciziilor comisiei speciale, instituția care pune în executare pedeapsa inițiază demersurile către instanțele de judecată competente privind aplicarea prevederilor prezentei legi.

Subsecvent, alin. (6) din norma citată prevede că, persoana condamnată poate înainta personal sau prin intermediul unui avocat un demers către instanța de judecată privind examinarea posibilității aplicării amnistiei doar dacă a fost refuzată de comisia specială.

Fiind respectată procedura prealabilă, la 12.04.2024 comisia penitenciarului a respins cererea condamnatului Buga Vadim de a prezenta materialele și dosarul personal în instanța de judecată pentru aplicarea în privința condamnatului a prevederilor Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, deoarece condamnatul Buga Vadim deși a realizat programul individual de executare a pedepsei penale, se caracterizează pozitiv, totuși există în sarcina sa risc de recidivă ridicat.

Fiind investit cu dreptul de a examina chestiunea cu privire la aplicarea în privința condamnatului Buga Vadim a actului amnistiei, Colegiul conchide că, judecătorul de instrucție în mod eronat a dispus inadmisibilitatea examinării acestei chestiuni, fiindu-i astfel explicat de a se adresa cu o cerere Comisiei speciale a penitenciarului privind aplicare actului de clemență și în caz de refuz să se adreseze în instanța de judecată.

Sub acest aspect instanța de recurs constată că, prima instanță contrar celor stabilite de administrația penitenciarului, în mod eronat a stabilit condamnatului Buga Vadim obligativitate adresării repetate comisiei speciale a penitencarului nr.2 Lipcani privind aplicare actului de clemenă, or procedura dată deja a fost epuizată urmând ca instanța de fond a soluționa speță deja în fond, cu toate consecințele de rigoare în acest sens.

Prin urmare, Colegiul penal conchide că, amnistia reprezintă, în sine o cauză reală de excludere a răspunderii penale, având ca efecte cu privire la toți participanții la săvârșirea infracțiunii, însă, deoarece aceasta este incidentă *in rem*, și nu *in personam*, consecințele pot surveni numai dacă sunt îndeplinite anumite condiții personale, iar, prin intermediul prevederilor art. 1 alin. (1) din Legea nr. 243 din 24.12.2021, legiuitorul indică expres condițiile fără respectarea cărora nu poate fi pusă spre examinare cererea și anume: prezentarea dovezilor despre caracteristica pozitivă pe parcursul executării pedepsei, *raportul evaluării psihologice că condamnatul care urmează a fi amnistiat prezintă un risc de recidivă mediu sau redus, or întrunirea acestor condiții urmează a fi stabilită prioritar de către comisia specială, instituită, în acest sens, în cadrul fiecărei instituții care pune în executare pedeapsa*.

Cu referire la primul aspect prevăzut de legiuitor, instanța de recurs remarcă, că constatarea comportamentului pozitiv pe parcursul executării pedepsei penale se desprind ca urmare a resocializării penitenciare a condamnatului, reprezentând, per ansamblu un proces complex, care constă în activităţile socio-educative desfășurate de personalul penitenciar prin intermediul unui complex de măsuri cu caracter educativ, juridic, social, organizatoric, psihopedagogic etc., activități ce sunt aplicate în scopul modificării sistemului lui de valori antisociale având ca scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum şi prevenirea săvârşirii de noi infracţiuni atât de către condamnaţi, cât şi de către alte persoane, numărul de stimulări pe perioada detenției, numărul sancțiunilor disciplinare, numărul de participări în activitățile educative în cadrul penitenciarului, caracteristica din partea membrilor de familie, cunoscuți, rude și prieteni, numărul condamnărilor, situația familială, predispoziția deținutului de a repara prejudiciul moral și material.

Cât privește cel de-al doilea aspect prevăzut de legiuitor privind evaluarea psihologică a condamnatului în scopul stabilirii riscului de recidivă, urmează a fi supuse aprecierii prevederile Regulamentului-Cadru de activitate a comisiilor speciale privind aplicarea amnistiei în privința persoanelor condamnate, care la pct. 53, 55, 57 stabilesc că, psihologul din cadrul

instituției penitenciare, urmare parvenirii listei persoanelor care se încadrează în prevederile art. 4, 5, 7 sau 8 din Legea nr. 243/2021, în cel mult 10 zile lucrătoare pentru fiecare 10 condamnați, va realiza evaluarea psihologică a acestor persoane în conformitate cu metodologia și fișa de evaluare a riscului de recidivă prevăzute la anexa nr. 6. Rezultatele evaluării riscului de recidivă se prezintă condamnatului pentru informare, fapt consemnat în fișa de evaluare a riscului de recidivă. Fișa de evaluare a riscului de recidivă se prezintă și se argumentează de către psiholog sau consilierul de probațiune în cadrul ședinței comisiei speciale pentru fiecare condamnat în parte.

Conform anexei nr. 6 al Regulamentului-Cadru de activitate a comisiilor speciale privind aplicarea amnistiei în privința persoanelor condamnate, rezultă că, prin „*risc ridicat de recidivă*" se înțelege predominarea factorilor criminogeni ce condiționează o recădere infracțională; „*risc mediu de recidivă*" – prezența redusă a factorilor criminogeni ce condiționează săvârșirea unei noi infracțiuni, dar prematură pentru diminuarea comportamentelor negative viitoare; „risc redus de recidivă" – prezența redusă sau lipsa factorilor criminogeni ce condiționează săvârșirea unei noi infracțiuni și duc la încetarea comportamentelor negative viitoare".

Potrivit anexei nr. 7 al Regulamentului-Cadru de activitate a comisiilor speciale privind aplicarea amnistiei în privința persoanelor condamnate, rezultă trei categorii a nivelului de recidivă și anume, „scăzut", „mediu", „sporit".

Aici, instanța de recurs învederează că, evaluarea psihologică a condamnatului trebuie să aibă o desfășurare logică, pornind de la identificarea antecedentelor persoanei, vizând atât informații privitoare la condamnările anterioare, cât și la istoria comportamentală a celui evaluat. Urmează identificarea comportamentului infracțional și circumstanțele în care acesta s-a produs: starea condamnatului până la săvârșirea infracțiunii (vârsta, circumstanțele, acțiunile, gândurile etc.); evaluarea proprie a infracțiunii săvârșite de către condamnat (recunoaște sau nu vina); analiza alternativelor comportamentului infracțional și de ce nu au fost folosite; studierea sferei etico-morale (i-a fost greu să ia decizia, cât de ușor a luat-o, dileme morale), precum și consecințele comportamentului acestuia. În evaluarea personalității condamnatului, este necesar a stabili dacă factorii de risc persistă în continuare.

În această ordine de idei, Colegiul penal notează că, urmare a parvenirii cererii condamnatului Buga Vadim privind aplicarea în privința sa a Legii privind amnistia, a fost efectuată caracteristica condamnatului, potrivit căruia ultimul a fost caracterizat pozitiv deoarece a realizat programul individual de executare a pedepsei penale.

De rând cu cele menționate supra, Colegiul penal reține că, pentru a beneficia de aplicarea prevederilor art.7 din  Legea cu privire la amnistie nr.243 din 24.12.2021, în sarcina condamnatului urmează să fie reținute o serie de condiții, care urmează a fi întrunite și anume: *să fie caracterizat pozitiv pe parcursul executării pedepsei şi evaluat psihologic ca prezentând risc de recidivă mediu sau redus.*

Astfel, Colegiul penal reține că, deși Buga Vadim se caracterizează pozitiv, riscul de ricidivă în privința ultimului este ridicat, astfel în privința acestuia fiind inaplicabile prevederile art.7 din Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, nr.243 din 24.12.2021, urmând a fi respinsă cererea sa ca fiind nefondată dat fiind neîntrunirea condițiilor stipulate exhaustiv de lege.

Or, circumstanțele respective atestă că, în privința condamnatului Buga Vadim nu sunt aplicabile prevederile Legii nr. 243 din 24.12.2021 cu privire la amnistie, în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, întrucât, pentru

aplicarea actului de clemență este necesar existența și cumularea condițiilor stipulate la art. 1 alin. (1) din Legea nr. 243 din 24.12.2021, și anume caracteristica pozitivă pe parcursul executării pedepsei și evaluarea psihologică, precum că, condamnatul care urmează a fi amnistiat prezintă un risc de recidivă mediu sau redus, fapt neîntrunit la caz.

*Poziția instanței de recurs referitor la examinarea chetiunilor privind aplicarea art. 91; art. 92 Cod penal în privința condamnatului Buga Vadim*.

Potrivit normei penale vizate la art. 91 Cod penal, liberarea condiţionată de pedeapsă înainte de termen poate fi aplicată persoanei care *a realizat programul individual de executare a ei, reparând integral daunele cauzate de infracţiunea pentru care a fost condamnată, cu excepţia cazului când dovedeşte că nu a avut nici posibilitate să le îndeplinească.*

Întâi de toate, Colegiul reține că, liberarea condiționată înainte de termen a condamnatului este un drept şi o rezervă în atitudine a instanței dar nu o obligație, și aceasta se aplică în situația în care instanța de judecată va considera posibilă corectarea condamnatului fără executarea deplină a pedepsei.

În sensul dat, Colegiul penal ajunge la concluzia că circumstanțele în cauză denotă că, liberarea condiționată înainte de termen solicitată de condamnatul Buga Vadim este prematură în condițiile în care în ansamblu prima instanță în mod just a ajuns la concluzia constatării neachitării integrale a daunelor cauzate de infracţiunea pentru care a fost condamnată.

În acest sens, Colegiul penal ține a trece în revistă că, potrivit sentinței Judecătoriei Bălți, sediul Central din 30.05.2017 de la Buga Vadim s-a încasat în beneficul părții vătămate Lazarencu Ina prejudiciul moral în sumă de 5000 lei.

Prin sentința Judecătoriei Bălți din 11 octombrie 2017, de la Buga Vadim s-a încasat în beneficul părții vătămate ***** prejudiciul material în sumă de 12,645,00 lei, iar prin decizia Curții de Apel Bălți din 01 martie 2018, de la Buga Vadim s-a încasat în beneficul părții vătămate ***** prejudiciul material în sumă de 43.180,00 lei.

După examinarea cauzei în fond, la 25.06.2024, condamnatul Buga Vadim a prezentat confirmarea achitarea prejudiciului în sumă de 5000 lei (f.d. 45 - 50), pe de altă parte, reieșind din lucrările cauzei, deținutul nu a achitat prejudiciul material în beneficiul părților vătămate ***** în sumă de 12,645,00 lei, și în beneficiul ***** în sumă de 43.180,00 lei.

Conform certificatului eliberat de către administrația Penitenciarului nr. 2 Lipcani, la evidența în serviciul financiar pe numele lui Buga Vadim nu sunt înregistrate titluri executorii. Se mai indică că, prin sentința de condamnare de la Buga Vadim a fost încasat în beneficiul părților vătămate prejudiciul material cauzat prin infracțiune: **1)** Lazarencu Ina suma de 5.000,00 lei; ***2) ***** suma de 43.180,00 lei; 3) ***** suma de 12.645,00 lei (f.d. 21).***

Fiind, respectată procedura prealabilă, potrivit extrasului din procesul-verbal nr. 8 din 07.06.2024 s-a hotărât de a refuza în înaintarea demersului în instanța de judecată privind liberarea condiționată înainte de termen, conform art. 91 Cod penal, temei fiind indicat: *a realizat programul individual de executarea pedepsei, are un comportament pozitiv,* **însă dauna cauzată prin infracțiunea stabilită prin sentința de condamnare, nu a fost reparată integral,** hotărârea comisiei fiind aprobată prin ordinul nr. 176 din 07.06.2024 (f.d. 17);

În situația dictată, reieșind din lucrările cauzei, odată ce comisia penitenciarului nr.2 Lipcani a ajuns la concluzia respingerii cererii ultimului privind aplicabilitatea prevederilor art. 91 Cod penal, pe motivul indicat, Colegiul penal consideră această constatare a fi una certă, urmând astfel a fi respins argumentul deținutului Buga Vadim precum că, în sarcina sa nu sunt emise obligațiuni pecuniare față de părțile vătămate, or prin sentința Judecătoriei Bălți din 11

octombrie 2017, de la Buga Vadim s-a încasat în beneficul părții vătămate ***** prejudiciul material în sumă de 12,645,00 lei, iar prin decizia Curții de Apel Bălți din 01 martie 2018, de la Buga Vadim de asemenea s-a încasat în beneficul părții vătămate ***** prejudiciul material în sumă de 43.180,00 lei, prin urmare cel din urmă urmează și ajusta conduita în cadrul procesului executării pedepsei penală și a executa întregul set de obligațiuni pecuniare față de părțile vătămate ***** ***și*** ***** în sume totale conform actelor de dispoziție emise de instanțele de judecată.

Referitor la aplicare prevederilor art. 92 Cod penal, Colegiul penal reține că, *în privinţa persoanelor care execută pedeapsa cu închisoare, instanţa de judecată,* ***ţinând cont de comportarea lor în timpul executării pedepsei****, poate pronunţa o încheiere cu privire la înlocuirea părţii neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blîndă. Totodată, persoana poate fi liberată, în întregime sau parţial, de la pedeapsa complementară.*

În conformitate cu prevederile art.469 alin. (1) pct. 2) Cod de procedură penală, la executarea pedepsei, instanța de judecată soluționează chestiunile cu privire la schimbările în executarea unor hotărâri, și anume înlocuirea părții neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blândă (art.92 din Codul penal).

Colegiul penal atestă că, în prealabil condamnatul Buga Vadim s-a adresat cu cerere către Comisia penitenciarului nr. 2 Lipcani privind examinarea posibilității aplicării în privința sa a prevederilor art. 92 Cod penal.

Din informaţia prezentată de către administraţia Penitenciarului nr. 2 Lipcani, și anume din raportul de evaluare despre realizarea Programului individual de executare a pedepsei și despre comportamentul condamnatului, condamnatul Buga Vadim, ***a executat programul individual de executare a pedepsei penale, are comportament pozitiv.*** (f.d.20);

Potrivit certificatului de sancțiuni și stimulări aplicate deținutului, rezultă că Buga Vadim în perioada cuprinsă între 20.12.2026-20.04.2023 dispune de 5 sancțiuni disciplinare și nici o stimulare.(f.d.20);

Prin hotărârea Comisiei penitenciarului nr. 2 Lipcani din 07.06.2024 a fost respinsă cererea condamnatului Buga Vadim de a prezenta materialele și dosarul personal în instanța de judecată pentru înlocuirea părții neexecutate a pedepsei cu închisoarea cu una mai blândă, conform art. 92 Cod penal, ***din motiv că în privința condamnatului Buga Vadim persistă factori criminogeni*** (f.d.18), poziție bazată pe formularul de stabilire a factorilor criminogeni și protectivi din 07.06.2024, în urma căruia la capitolul *factori criminogeni* s-a constatat: antecedente penale, model infracțional, debutul infracțional – până la vârsta de 21 ani; relații tensionate cu familia; lipsa veniturilor stabile; pe când cei *protectivi* sau dovedit a fi: menține relația cu sora; are locuință (casa părintească), *(f.d.22).*

Colegiul penal, analizând cele menționate supra, găsește necesar de a trece în revistă faptul că, solicitările formulate de condamnatul Buga Vadim privind aplicarea în privința sa a prevederilor art. 92 Cod penal, sunt nefondate, or deducerea mecanismului înlocuirii părții neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blândă, poate avea loc în cazul în care instanța de judecata va constata că, ***condamnatul în timpul executării pedepsei a avut un comportament satisfăcător și s-a corectat.***

Astfel, din materialele dosarului, Colegiul penal constată că deținutul Buga Vadim la situația din 07 iunie 2024, data ședinței Comisiei penitenciarului, a executat efectiv din pedeapsa închisorii - 08 (opt) ani 01 (unu) luni 16 (șaisprezece) zile, ce constituie mai mult de 1/2 din termenul pedepsei (în condițiile art. 92 CP) închisorii de 10 (zece) ani, stabilit prin sentința de condamnare definitivă.

În situația dictată, Colegiul penal este solidar cu cele deduse de comisia penitenciarului nr.2 Lipcani, referitor la respingerea cererii privind aplicarea prevederilor art. 92 Cod penal, or în privința ultimului ***persistă factori criminogeni***, astfel aceste împrejurări reținute de către comisa instituției penitenciare sunt pe măsură a constata că, Buga Vadim nu a pășit pe calea corectării și reintegrării în societate.

Subsecvent, Colegiul în susținerea poziției în vederea casării verdictului emis de prima instanță urmează a trece în revistă incidența *sine qua non* a Hotărârii Plenului CSJ din 14.11.2008 „*Cu privire la practica aplicării unor prevederi ce reglementează punerea în executare a hotărârilor judecătoreşti cu caracter penal*”, și anume pct.6) instanţa de judecată va ţine seama de faptul că înlocuirea pedepsei închisorii cu o altă pedeapsă mai blândă poate avea loc numai în privinţa condamnaţilor ***ce execută pedeapsa pentru săvârșirea unor infracţiuni uşoare sau mai puţin grave***, indiferent dacă este sau nu reparată dauna cauzată prin infracţiune.

Înlocuirea pedepsei închisorii cu o pedeapsă mai blândă nu poate fi aplicată persoanei condamnate pentru concurs de infracţiuni, dintre care una (sau mai multe) se consideră grave, deosebit de grave ori excepţional de grave.

Această regulă se referă şi la persoana condamnată prin cumul de sentinţe, chiar dacă termenul pedepsei închisorii stabilit definitiv nu depăşeşte 5 ani.

Astfel, este de menţionat că deţinutul Buga Vadim și-a executat pedeapsă penală, în baza unui concurs de infracțiuni, ce fac parte inclusiv din categoria celor grave (*art. 188 alin. (2) lit. e) Cod penal*), prin urmare, Colegiul penal concluzionează că, cel din urmă prezintă încă pericol pentru societate, iar faptul dat se demonstrează în mod exclusiv prin condamnările sale anterioare, fapt prin ce se deduce concluzia că, este o persoană predispusă la comiterea delictelor penale, urmând astfel a executa inerența în continuare a pedepsei penală în mediul carceral.

Prin urmare, Colegiul reține că, reieșind din aceste caracteristici a personalității condamnatului, ținând cont de caracterul și natura infracțiunilor comise, de termenul real executat al pedepsei, partea din pedeapsă executată real nu este suficientă pentru a concluziona că condamnatul a conștientizat urmările faptelor comise și s-ar fi corectat, iar cererea sa privind înlocuirea părţii neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blândă, înaintate în temeiul art. 92 din Codul penal este înaintată prematur.

La fel, Colegiul penal menționează că, înlocuirea părţii neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blândă se aplică doar cu condiţia că, instanţa de judecată va considera posibilă corectarea condamnatului fără executarea deplină a pedepsei aplicate persoanei prin sentinţa de condamnare, concluzii care urmează a fi trase în baza studierii depline şi obiective a datelor referitoare la persoana condamnatului, la comportamentul lui pe tot parcursul perioadei de executare a pedepsei cu închisoare, inclusiv dacă s-a aflat în alte penitenciare, la respectarea regimului de executare, fapt neînsușit de judecătorul fondului.

Potrivit art. 61 Cod penal, pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, <u>*corectarea şi resocializarea condamnatului*</u>, precum şi prevenirea săvârşirii de noi infracţiuni atât din partea condamnaţilor, cât şi a altor persoane. Executarea pedepsei nu trebuie să cauzeze suferinţe fizice şi nici să înjosească demnitatea persoanei condamnate.

Prin urmare, apreciind circumstanțele stabilite pe parcursul examinării cauzei, raportate la împrejurările comiterii faptei, motivele şi scopul urmărit de către condamnat, în corelație cu comportamentul acestuia pe parcursul executării pedepsei, atitudinea lui față de faptă şi pedeapsă, perioada real executată, Colegiul penal conchide că, cererea condamnatului Buga

Vadim este neîntemeiată, și menționează că, la moment motivele invocate în cerere sunt insignifiante și urmează a fi apreciate în modul corespunzător, iar înlocuirea părții neexecutate de pedeapsă cu o pedeapsă mai blândă a condamnatului în circumstanțele sus enunțate ar fi inoportună și nu ar îndeplini scopului pedepsei penale, ceea ce impune la caz inaplicabilitatea prevederilor art. 92 Codul penal.

În acest context, Colegiul penal concluzionează că, deși motivele invocate în cererea de recurs sunt irelevante, totuși instanța va admite recursul din alte motive de cât cele invocate, cu casează soluția primei instanței, rejudecă cauza cu adoptarea unei noi hotărâri, reieșind din cele expuse supra.

În conformitate cu prevederile art. 449 alin. (1), pct. 2) lit. b), Cod de pr.penală, Colegiul penal,-

**D E C I D E :**

Admite recursul condamnatului Buga Vadim împotriva încheierii Judecătoriei Edineț sediul Briceni din 24 iulie 2024, privind respingerea cererii condamnatului Buga Vadim privind posibilitatea înlocuirii părții neexecutate din pedeapsa închisorii cu una mai blândă, în temeiul art. 92 Cod penal, liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen, în temeiul art. 91 Cod penal, și aplicarea Legii nr. 243 din 24.12.2021 cu privire amnistiei, casează soluția primei instanței, rejudecă cauza cu adoptarea unei noi hotărâri, după cum urmează:

Cererea condamnatului Buga Vadim privind înlocuirea părții neexecutate din pedeapsa închisorii cu una mai blândă, în temeiul art. 92 Cod penal, liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen, în temeiul art. 91 Cod penal, și aplicarea Legii nr. 243 din 24.12.2021 cu privire amnistiei– se respinge ca fiind neîntemeiată.

Decizia este irevocabilă.

**Președintele ședinței:** **Ghenadie Liulca**
**Judecători:** **Oxana Mironov**
**Ecaterina Arseni**